

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

за развитието на детето в подготвителни групи в

ОУ „П.Р.Славейков“ - Бургас

Човешкото образование протича винаги в общност, а общностните изяви са вероятно неговите най-значими стимули. Позитивният опит е резултат от позитивни социални контакти. Така най-ефективната форма на сътрудничество се крие в “проявата на отношение”, която осигурява прогреса в образованието и е в основата на програмната система за развитието на детето в училище.

В изпълнение на Приоритетно направление II от Стратегията за развитие на ОУ „П.Р.Славейков“ – Бургас за периода 2016-2020 година се изготви Програмна система за развитието на детето в подготвителните групи в училище, която е необходима и неразделна част от Стратегията.

I. Цели:

- 1.Развиване на познавателните структури, усвояване на елементарни форми на знаковото мислене и овладяване на умения за саморегулиране на познавателната дейност.
- 2.Осмисляне на принципа за съхранение и вариативност в света чрез когнитивните операции за класификация, серияция, сравнение и обобщение.
- 3.Развиване на общоучебни умения като предпоставки за овладяване на учебната дейност в училище
- 4.Стимулиране на поведение и отношения, които са полезни за по нататъшното обучение в училище.
- 5.Развиване на детската индивидуалност и самостоятелност.
- 6.Развиване на познавателните, естетическите и преживявания и волево регулиране на поведението.
- 7.Овладяване на специфични знания и умения за художественотворческо изразяване и изобразяване.
- 8.Създаване на отношение към здравословен начин на живот и развитие на двигателна дееспособност.

II. Аспекти:

В синхрон с поставените цели, наша задача е да създадем условия за подготовката на детето за училище, изразяващо се в следните аспекти:

1. **Готовността за училищно обучение и новите изисквания на началното образование.**

Детето в първи клас е поставено в нова позиция - много отговорна и изискваща от него:

- ✓ висока работоспособност,
- ✓ устойчиво положително отношение към обучението в училище,
- ✓ специфично критично отношение към самия себе си, към своята работа и нейните резултати,
- ✓ по-развити нравствено-волеви качества,
- ✓ по-сложни форми на умствена, аналитико-синтетична дейност.
- ✓ Обучението в училище предполага и овладяване на някои умения и навици за извършване на учебни действия. Това са така наречените общи способности за действие, които улесняват детето при овладяването на новата за него учебна дейност.

2. Интелектуална готовност (специална подготовка)

- Развитие на интелектуалните процеси и способности – памет, внимание, мислене, въображение
- Формирането на обобщени способности за обследване на предметите
- Овладяването на системата от сензорните еталони
- Специалната подготовка:
  - ✓ развитие на устната реч (свързаната реч, обогатяване на речта, лексика, активен речник);
  - ✓ познания за природата и обществената среда;
  - ✓ развитие на фонематичния слух – правилно чуване и звукопроизношение;
  - ✓ подготовка за четене и писане – звуци и символи (букви);
  - ✓ начални математически представи – количества, броене, числа, форми, величини.

3. Готовност за социалната роля „ученик“

- Самосъзнание - да изгради представа за себе си, да разпознава някои свои емоционални състояния
- Самопознание – Аз-образ - да опознае собственото си тяло, да осъзнае необходимостта да се грижи за него
- Социално поведение (идентитет и емпатия).

4. Психологическа готовност

- Социално-психологическата –
  - ✓ формирането на обществени мотиви на поведение,
  - ✓ усвояване на правилата и нормите на отношение към другите хора,
  - ✓ Умение да установява и поддържа определени взаимоотношения с връстниците
- Мотивационната готовност
  - ✓ лично отношение към ученето – мотиви, подбуди за постъпване в училище:
    - външни атрибути (чанта, учебници, моливи, тетрадки)
    - вътрешни с интелектуален заряд – получаване на знания
- подходящи емоционални реакции на учебните задачи
  - ✓ осъзнаване на социалната значимост на постъпване в първи клас
  - ✓ развитие на представите за съдържателната страна на училищното обучение

- ✓ осъзнаване на собственото отношение към знанията
- ✓ разбиране на изискванията за добра дисциплина
- ✓ разбиране на указанията и препоръките за извършване на определена дейност с цел решаване на поставената задача
- Емоционално-волева готовност
  - ✓ Произволност и управляемост на поведението:
    - умението да преодолява посилни трудности
    - навици за самостоятелност
    - умение в общуването да се насочва към определени, съзнателно приети задачи, норми, правила
  - Развитие на произволните психически процеси:
    - възприятие - възможност за целенасочени наблюдения на предмети и явления; обследване на предмети чрез сензорни еталони; Възприемане на съществените белези.
    - внимание (произволно и непроизволно)– задържането му даже тогава, когато материалът не представлява непосредствен интерес
    - памет – запомняне на съответните знания, способности и правила на действие
- ✓ **Развитие на потребностите**
  - потребност от определени социални отношения - води до развитие на някои социални умения и качества: толерантност, емпатия, сътрудничество, екипност,
  - познавателна потребност:
    - с теоретична насоченост - самостоятелната интелектуална задача, несвързана с игра или практическа ситуация, предизвиква активна интелектуална дейност
    - с практическа насоченост - търси различни обходни пътища (досещане, проба и грешка, заучаване без разбиране).

III. Подходи на педагогическо взаимодействие.

- **Личностен подход** – на децата се гледа като на активни и свободни същества, съпричастни към дейността на групата и емоционално мотивирани да участват в нея.
- **Дейностен подход** – учителите въвеждат децата в дейности, които да стимулират потребности и да развият техните способности. На детето се признава необходимостта да се движи, да се изразява и да действа свободно.
- **Програмно-целев подход** – цялостният живот, обучението и възпитанието на детето в ПГУ се организират по предварително поставени цели. За по-добра организация възпитателно-образователният процес в ПГУ се разделя условно на три модула, дейностите в които се допълват и съчетават по най-добрия за детето начин: специално организирано обучение, съвместна предметно-практическа дейност на възрастния с децата (партньорство) и свободна индивидуална или групова дейност на децата.
- **Системен подход** – предполага всички дейности и всички знания да се организират в система и в определена последователност. Това се постига чрез разработването на специална програма за подготвителна група за училище.
- **Интерактивни подходи**
  - Творчески задачи
  - Работа в малки групи
  - Обучаващи игри (ролеви игри, дидактични игри, имитации, делови игри)
  - Социални проекти – драматизации, песни, приказки

Ситуативни методи

IV. Форми на педагогическото взаимодействие в подготвителната група в училище.

Поради своята гранична позиция – между детската градина и училище, между играта и ученето, ПГ има големи отговорности за подготовката на децата за училище. Необходимо е да се използват специални форми за организация на педагогическия процес и на дейностите, които да не копират училищните форми, но и да не повтарят тези от детската градина.

Основна форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича под формата на игра. Педагогическите ситуации се организират само в учебно време и осигуряват постигането на компетентности, определени в Държавния образователен стандарт, съгласно чл.71 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл.28, ал.2 от Наредба №5 /03.06.2016 за предучилищното образование.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в групата.

Обучението и възпитанието на децата в педагогическите ситуации и в допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват чрез съвместна, колективна и индивидуална дейност.

- **Съвместна дейност (партньорство)**
  - ✓ четенето на книги,
  - ✓ слушането на музика,
  - ✓ разговори за прочетеното и чутото,
  - ✓ съвместно разглеждане на илюстрации,
  - ✓ рисуване, апликиране,
  - ✓ групови настолни дидактични игри

- ✓ компютърни игри,
- ✓ труд, разходки, екскурзии,
- ✓ гледане на филми или театрални спектакли
- **Самостоятелна дейност (групова или индивидуална)**
  - ✓ игротека,
  - ✓ художествено ателие,
  - ✓ музикално ателие,
  - ✓ театрална работилница,
  - ✓ ателие за конструиране,
  - ✓ ателие за ръчен труд

Предвид водещата роля на педагогическата ситуация като основна форма на педагогическото взаимодействие се очертават три нейни функции в подготвителните групи за училище:

- **Възпитателната функция** се свързва с насочването на детето към определени социални и емоционално-мотивационни умения. Детето се насочва към развитие на емпатия, емоционална устойчивост и отзивчивост, съчувствие. Мотивите от емоционални се ориентират към рационални.
- **Образователната функция** е свързана с овладяването на необходимия обем от знания и умения, които да гарантират лесно адаптиране на детето, постъпвайки в първи клас и осигуряват специалната подготовка на детето за училище.
- **Формиращата функция** е свързана с цялостното формиране на детската личност, с появата и формирането на нагласи - желание да стане ученик, умения са самоконтрол и самооценка и за самостоятелно решаване на поставените учебни и практически задачи.

Тези функции са възможни, тъй като се обръща сериозно внимание не само на организацията на материалната среда, но и на взаимоотношенията учител-дете-деца и дете-деца, учител-родител, родител-дете, деца. Това предполага обогатяване на формите и методите на работа за осъществяване на педагогическото взаимодействие - дава се по-голяма самостоятелност и инициативност на децата.

За продуктивното използване на ресурсите при работа в подготвителните групи се спазват следните принципи при подбора на съдържанието на педагогическите ситуации и допълнителните форми:

- ✓ Приемственост - гарантира непрекъснатост на образователното съдържание от ДГ към НУ
- ✓ Достъпност - отговаря на възможностите на децата
- ✓ Научност – достоверни факти
- ✓ Занимателност – интересни и любопитни факти.

Отчита се спецификата на образователния процес в подготвителна група:

- Равнопоставеност на подражание и самостоятелност в процеса на обучение. Само тяхното единство може да осигури положителния развиващ ефект на обучението
- Специфика на организиране на учебния процес в подготвителна група

- Възрастово обусловена невъзможност да се постигне пълноценна учебна дейност в предучилищна възраст. Затова се формират предпоставки, отделни компоненти, елементи на учебната дейност.
- Организира се нов вид дейност, различна от игровата, която да осигурява усвояването на система от знания и умения.
- Процесът на обучение в подготвителна група се построява като се съобразява със склонността на детето да подражава и с непрекъснато нарастващите му възможности за самостоятелна дейност. Чрез анализ на готов продукт – нарисуван обект, картина, апликация или чрез показ на действие по дадения образец от учителя или от дете.

V. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие

Основните форми на педагогическо взаимодействие се осъществяват при полудневна организация по избор на родителя.

Полудневната организация осигурява възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата в рамките на 6 последователни астрономически часа на ден преди обяд през учебната година.

В полудневната организация през учебно време се редуват основна и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие, като се осигуряват условия и време за игра и почивка, условия и време за закуска, дейности по избор на детето.

Седмичният брой на педагогическите ситуации в подготвителната група за постигане на компетентности по чл.27 от Наредба №5 /03.06.2016 за предучилищното образование е 19.

Продължителността на една педагогическа ситуация е 30 минути.

Образователните направления по които училището ще конкретизира разпределението на педагогическите ситуации са:

1. Български език и литература
2. Математика
3. Околен свят
4. Изобразително изкуство
5. Музика
6. Конструирание и технологии
7. Физическа култура.

Чрез допълнителните форми на педагогическото взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и разнообразяване живота на детето. По преценка на учителя това са игри с познавателен характер, за развитие на наблюдателността, мисленето, паметта и въображението, за развитие на талантите на децата, за приобщаването на децата в групата, за прояви на толерантност и добронамереност и съобразени с интересите и потребностите на децата и прилагането на ситуативни методи.

Разпределението на формите и организирането на педагогическия процес отговаря на следните изисквания:

- Включване в различни дейности – познавателни, двигателни, комуникативни, художествено-естетически, игрови и конструктивно-технически
- Осигуряване на познавателното развитие чрез специално организирано обучение
- Осигуряване на интелектуални и социални гаранции за равни шансове на всички деца
- Детето се поставя в центъра на дейността и се приема такова, каквото е с неговите познания и опит и с неговите слабости и недостатъци
- Осигурява се индивидуално развитие на всяко дете чрез оценка и отчитане на постиженията и на развитието му

Ефективната организацията на основната и допълнителните форми предполагат достъпна материалната среда в ПГУ. Тя е съобразена с подбор и наредба на :

- ✓ подходяща мебелировка,
- ✓ достатъчно играчки,
- ✓ съвременни учебно-технически средства,
- ✓ място за: обучение, игра, свободно избираема дейност, хранене, съвместна дейност с възрастни, почивка.
- ✓ дава възможност на всяко дете за свободна изява и да го подготвя за обстановката в I. клас

Обстановката в групата позволява да се провеждат и разгръщат творчески и конструктивни игри. Има кът за игра, играчките и конструкторите са на достъпно място за всяко дете. Налични са книжки за разглеждане, оцветяване и други задачи, много сметачен материал (карти, домино, сметало и д-р.)

VI. Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование

По време на осъществяването на планираните задачи в педагогическите ситуации се реализира обратна връзка и наблюдение от учителя за постигнатите резултати от детето в процеса на подготовка в групата. Учителят става свидетел на възможностите на всяко дете за постигане на компетентности по държавния образователен стандарт. В този смисъл взаимодействието учител-дете се реализира в процеса на обучение и наподобява следната схема:

Още в началото на учебната година целите на подготовката в подготвителните групи ще бъдат споделени с родителите, така че те да могат да подкрепят училището и развитието на детето си през годината.

Училището има изградена система за споделяне с родителите на целите за работа с децата – родителски срещи, индивидуални консултации, организиране на мероприятия, празници, състезания, екскурзии. Родителите се поставят в ситуация на съпреживяващи училищния и извънучилищния живот, в който ефективно участват деца, учители, ученици от училище.

По решение на методическото обединение може да се изготви кратък въпросник по определени критерии, за да се създаде представа за родителските нагласи към системата и да се направят подобрения ако е необходимо след анализа на отговорите.

Като наблюдател на различни ситуации с децата по време на взаимодействието в групата, учителят би могъл да бъде консултант на родителите като споделя с тях впечатления от детските постижения или неуспехи. Различните прояви на децата могат да подсещат за техни страхове и взаимодействието с родителите да подпомогне процеса на тяхното премахване и повишаване на увереността на детето – бъдещ първокласник.

По отношение качеството на подготовка на децата, учителите ще използват механизми с ясни критерии и средства за измерване и проследяване развитието на всяко дете периодично. Данните от тези резултати ще бъдат предоставяни на родителите. Те ще получават от учителите информация за постигнатите резултати от детето, съгласно държавния образователен стандарт. При необходимост ще се търси тяхното съдействие за преодоляване на затрудненията.

За определяне на качеството на обучение в подготвителната група ще бъде приложена диагностика на готовността за училище.

През учебната година биха могли да възникнат различни проблеми или ситуации при работа с децата. За тяхното решаване ще бъде създадена група от специалисти в училище, които да предложат конкретни решения за справяне с проблема. Взаимодействието между различните специалисти в училище ще допринесе за използването на наличните ресурси и ще гарантира ползите за детето при решаване на проблемната ситуация.

За повишаване на качеството на работа на педагозите се планират работни срещи, дискусии, тренинги, обучения с учителите.

Учителите са последователни в практиката си и разполагат с конкретно решение за подобряване на постиженията. Постиженията и изискванията към групата или индивидуално, ще бъдат определяни и споделяни с децата, така че те да разберат какво трябва да правят по-нататък, за да подобрят техния резултат. Учителите целенасочено ще трябва да изградят умение детето да възприема и разбира задачата и да се насочва към нейното решаване.

Ще бъде създадена програма за мониторинг на качеството на преподаване и учене и процеса на самооценка от учителите.

Изграждането на подготвителната група, като нова педагогическа среда, отговаря на потребностите от общо развитие и специална подготовка на 6-7-годишните деца за постъпването им в училище.

- Организацията на образователния процес в ПГУ осигурява развитие и емоционално благополучие на детето и в същото време отговаря на изискванията на училището и родителите.
- Не се допуска тенденция към изграждане на педагогическата среда на подготвителната група по принципа на училищната педагогическа среда и на учебните часове.

